вигляду, його поведінки під час занять, бесіди з пацієнтами та їхніми рідними. Співчуття і людяність як обов´язкові чесноти особистості лікаря прищеплюються майбутнім фахівцям під час безпосередньої роботи біля ліжка хворого. Лікар має володіти такими якостями як спостережливість, проникливість, розвинуте клінічне мислення, професійний такт, наполегливість. Адже лікар є не тільки висококваліфікованим спеціалістом, а й пропагандистом знань і культурних навичок здорового й активного життя.

Взаємовідносини лікаря з пацієнтом здавна були однією з гострих проблем медицини. Задоволення пацієнта лікуванням значною мірою залежить від того, наскільки позитивним було спілкування з лікарем. Повага – це ще одна з особливих умов взаєморозуміння, вона передбачає визнання цінності людини як особистості. Особливо важливо розуміти це під час збору анамнезу. Ключем до встановлення взаєморозуміння з пацієнтом є співчуття. Взаємини з пацієнтом треба будувати з урахуванням віку, професії, загального культурного рівня, характеру, настрою, тяжкості й особливості захворювання. Усі заходи щодо лікування хворого і догляду за ним потрібно виконувати спокійно, чітко, охайно, намагаючись не дратувати його, не завдавати йому болю, в жодному разі не принижуючи його людської гідності.

Отже, продумана організація самостійної роботи студентів на клінічних кафедрах дозволяє максимально індивідуалізувати навчальний процесс, а використання активних технологій і методів навчання в підготовці сімейних лікарів забезпечує розвиток професійних і загальнокультурних компетенцій, стимулює й активізує пізнавальну активність студентів, сприяє розвиткові самостійності студента і його впевненості у власних силах.

Список використаної літератури

1. Сучасні інноваційні педагогічні технології в підготовці фахівців первинної ланки охорони здоров'я / [Ю. М. Казаков, Т. А. Трибрат, С. В. Шуть, Н. І. Чекаліна] // Інноваційні інформаційні технології у вищій медичній освіті : матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю. – Полтава, 2012. – С. 132–133.
2. Кічук Н. В. Ігрове проектування як інтерактивна дидактична технологія підготовки фахівців / Н. В. Кічук // Наука і освіта. – 2005. – № 3–4. – С. 61–65.
3. Інноваційні технології в процесі навчання студентів медичних вузів / О. Я. Бабак, О. В. Гопцій, І. І. Зелена [та ін.] // Інноваційні технології в системі професійної підготовки студентів в ХНМУ : матеріали навчально-методичної конференції. – Харків, 2014. – С. 18–20.

РОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ В ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

Тумакова О.Б., Дворник І.Л., Єрис Л.Б., Новіков В.М., Доленко О.Б.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Висвітлено питання використання інноваційних технологій у організації та проведенні самостійної роботи студентів із дисципліни «Ортопедична стоматологія»

Ключові слова: інноваційні технології, самостійна робота студентів.

В умовах входження України до загальноєвропейського наукового простору і приєднання до Болонської системи навчання педагогічний процес у вищий школі переходить на рівень, який має відповідати єдиним стандартам і вимогам інформаційної цивілізації. Сучасна вища медична освіта за кредитно-модульної системи потребує підвищення рівня організації всіх складових навчального процесу, особливо впровадження інноваційних технологій [1].

Сутність кредитно-модульного навчання полягає в тому, що студенти тривалий час працюють самостійно. Самостійна навчальна діяльність студента має двоєдину мету: самостійне засвоєння певної системи знань, умінь і навичок з дисципліни відповідно до вимог навчальних планів і програм, формування самостійності як риси особистості студента.

Для підготовки сучасного лікаря замало глибоких знань і практичних навичок. Потрібна всебічна ґрунтована підготовка з різних наук, яка дасть можливість розуміти соціальне середовище, виявити причинно-наслідкові зв'язки, встановити діагноз і призначити лікування з урахуванням соціальних факторів і умов.

Сучасний рівень розвитку і збільшення обсягу знань в усіх напрямах медичної науки та зростаючі вимоги до системи підготовки висококваліфікованих спеціалістів вимагають удосконалення відомих і пошуку нових навчальних технологій та методичних прийомів. Крім традиційно глибоких знань, сучасний лікар-стоматолог мусить добре володіти практичними навичками діагностики, лікування стоматологічних хвороб, лабораторно-інструментальними методами обстеження. Для цього потрібно виховувати в студента-медика з першого курсу ініціативність, уміння працювати самостійно як із літературою, так і з пацієнтом. Досягненню цієї мети сприяє самостійна робота студентів (СРС) [2].

Згідно з новими навчальними планами час для СРС має становити більше половини загальної кількості годин, відведених для вивчення дисципліни. Але саме тут ми стикаємося з дуже гострою проблемою: студенти на вміють використовувати цей час за призначенням. Більшість із них не хочуть працювати з книгою, додатковою літературою. Сучасні технології дають можливість отримувати нову цікаву інформацію з Інтернету. Однак ознайомлення з новими технологіями, методиками дуже слабко впливає на оцінку на іспиті. Тобто відсутня мотивація активізації СРС.

Позааудиторна СРС – це важлива складова навчання. Вона на тільки дає можливість засвоїти додаткову професійну інформацію, а і вчить самостійно працювати з медичною літературою. Це розширює світогляд студентів, формує клінічне мислення, необхідне для подальшого поглиблення знань. Саме в цьому процесі найефективніше реалізується одне з головних завдань вищої школи – навчити студентів самостійно вчитися, адже освіта – це насамперед підготовка до постійного навчання протягом усього життя [3]. Плануючи СРС, викладач зобов'язаний створити відповідні умови для її виконання. Для цього потрібні підвищений рівень мотивації виконання

тієї чи іншої роботи, чітке визначення зв'язку цих робіт із майбутньою практичною діяльністю, адже студенти засвоюють лише те, чому бажають навчитися. Особливості СРС у вищій школі такі: свідома готовність до самостійної пізнавальної діяльності (опанування процесу формування наукових знань і методів науки, професійних знань); уміння аналізувати, прогнозувати і приймати оптимальні рішення за певних умов.

Основою СРС на кафедрі ортопедичної стоматології з імплантологією є методичні вказівки, де чітко визначається коло знань, умінь і навичок, які мусить опанувати студент. Особлива увага звертається на формування клінічного мислення, опанування практичних навичок в обстеженні хворого, навичок установлення діагнозу і вибору плану раціонального ортопедичного лікування.

Підготовку методичної літератури викладач проводить з урахуванням усіх послідовних етапів діяльності студента в процесі його самостійної роботи. На кафедрі розроблені методичні рекомендації, за допомогою яких контроль вивчення матеріалу на етапах самостійної роботи здійснюється шляхом відповіді на питання, розв'язання тестових ситуаційних завдань, що сприяє розвитку клінічного мислення. Наявність прикладів розв'язування типових задач і тестових завдань поряд із задачами і тестами без відповідей значно розширює можливості СРС. Особливо це корисно тим студентам, які відчувають певні труднощі в навчальному процесі. Докладний план вивчення дисципліни, який наводиться в наших методичних розробках, дозволяє керувати СРС з урахуванням індивідуальних особливостей і рівня підготовки студентів.

Особливе місце в організації СРС на кафедрі ортопедичної стоматології з імплантологією займає використання комп'ютерних тренувальних програм, які забезпечують формування навичок самонавчання і полегшують підготовку до складання студентами ліцензованого іспиту «Крок – 2. Стоматологія».

Як СРС під керівництвом викладача можна розглядати також академічну історію хвороби, яку студент пише поза розкладом занять. Мета її написання – поглиблення, узагальнення і закріплення знань студентів із навчальної дисципліни, а також формування цілісного сприйняття навчального матеріалу, застосування наукових основ у самостійному вирішенні конкретних фахових завдань. Цей вид роботи формує професійний інтерес і компетентність, спонукає до пізнавальної діяльності, формує гнучкість мислення, уміння самостійно працювати. Активність студентів досягається за допомогою самостійного прийому пацієнта під контролем викладача, який за результатами перевірки обсягу роботи і співбесіди зі студентом корегує і спрямовує його подальшу діяльність.

Академічна історія хвороби як вид самостійної роботи є важливим фактором підготовки молодого фахівця. Студент опановує навички і збагачує свій досвід самостійністю суджень, умінням сконцентруватися, постійно збагачувати власний багаж знань, цілеспрямовано працювати.

Як показав досвід, упровадження кредитно-модульної системи навчання підвищило активність студентів. Ця система стимулює студентів до систематичної роботи протягом усього періоду навчання. Поточний, проміжний і підсумковий контроль протягом вивчення дисципліни позитивно впливають на вчасну корекцію СРС і, відповідно, на об'єктивність оцінювання.

Постійний характер контролю і різноманітні його форми спонукають студентів до систематичної роботи з вивчення дисципліни, сприяють розвитку навичок організації власної роботи.

Список використаної літератури

1. Напрямки вдосконалення самостійної роботи студентів за кредитно-модульної системи навчання / [В. М. Бобирьов, Т. А. Петрова, Г. Ю. Островська, Ю. О. Капустник] // Інноваційні освітні технології у підготовці медичних кадрів : матеріали навчально-методичної конференції/ М-во охорони здоров'я України, ВДНЗУ «УМСА». – Полтава : ВДНЗУ «УМСА», 2010. – Ч. 1. – С. 15-17.
2. Рубаненко В. В. Роль самостійної роботи студента в підготовці висококваліфікованих лікарів-стоматологів на кафедрі ортопедичної стоматології / В. В. Рубаненко, В. М. Дворник, Г. М. Кузь // Актуальні питання підготовки медичних кадрів : матеріали навчально-методичної конференції / М-во охорони здоров'я України, ВДНЗУ «УМСА». – Полтава: ВДНЗУ «УМСА», 2007. – С. 139-140.
3. Власова О. В. Особливості організації самостійної роботи студентів над елективним курсом «Побічна дія ліків» // Актуальні питання підготовки медичних кадрів / О. В. Власова // М-во охорони здоров'я України, ВДНЗУ «УМСА». – Полтава : ВДНЗУ «УМСА», 2007. – С. 27-29.

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ЗАСОБІВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Фастовець М.М., Калюжка О.О.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Розглядаються специфіка і проблеми організації самостійної роботи студентів із застосуванням засобів інформаційних технологій з урахуванням сучасних вимог та умов суспільства як цілісної системи освітнього середовища.

Ключові слова: самостійність, самостійна робота, інформаційні технології навчання.

Сучасний етап розвитку вищої професійної медичної освіти пов'язаний із переходом до практичної реалізації нової освітньої парадигми, яка спрямована на створення цілісної системи безперервної освіти, на розширення сфери самостійної діяльності студентів в умовах залучення до процесу пізнання інформаційних і телекомунікаційних комп'ютерних технологій, які формують навички самоорганізації та самоосвіти [2].

Самостійна робота студента (СРС)є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних завдань. Життям доведено, що тільки ті знання, які студент здобув самостійно, завдяки власному досвіду, думці та дії, будуть насправді міцними. У процесі викладання навчального матеріалу засвоюється 15% інформації, яка сприймається на слух, 65% – слух і зір. Якщо навчальний матеріал